

Reiseliv – en nøkkelnæring for arbeidsplasser, bolyst og verdiskaping på Østlandet

Reiselivet skaper jobber og attraktive kommuner, og har fått økt betydning for folks sosiale liv og velvære. Er det én ting pandemien har vist oss så er det hvilken enorm betydning det lokale reiselivet og kulturtilbudet har for våre innbyggers trivsel, bolyst og verdiskaping. Reiselivet skaper lokale arbeidsplasser, sysselsetter unge under 25 og er viktig integreringsnæring i tillegg til å bidra med betydelige skatteinntekter til kommunekassene. Reiselivet er sterkt omdømmeskapende og bidrar til økt bosteds- og næringsattraktivitet i tillegg til besøksattraktiviteten.

Reiselivet i Osloregionen representerer en verdiskaping på 38,6 milliarder i 2021, noe som tilsvarer 44,3% av reiselivets verdiskaping i Norge. Osloregionen har i perioden januar – september 2022 hatt ca 10,9 millioner gjestedøgn. (kilde; NHO Reiseliv/SSB)

Destinasjonsledelse og samarbeid på reisemål

Destinasjonsselskapenes rolle har de siste årene endret seg drastisk fra i hovedsak å inkludere markedsføring til nå i større grad å fokusere på destinasjonsutvikling og -ledelse. Destinasjonsselskapene er reiselivets felles stemme, talerør, kompetansebygger, markedsfører og utvikler. Mange av reiselivets næringsaktører har fått endrede forutsetninger og avkastningskrav noe som påvirker deres mulighet for å bidra i en langsiktig utvikling. Der næringsaktørene tidligere kunne investere i utviklingen av en destinasjon med 5-10 års perspektiv er nå kravet til avkastning målt i måneder. For å sikre en langsiktig steds- og destinasjonsutvikling er forventningen til det offentlige, gjennom kommune og fylke, at disse må stå for en større andel av utviklingskostnaden i årene som kommer, samtidig som næringen skal bidra med utvikling av sine kommersielle produkter. For å drive en helhetlig utvikling av reisemål og hente ut det fulle markedspotensial trengs et tydelig og stabilt destinasjonsselskap som er en del av den nasjonale reiselivsstrukturen.

Vi ønsker:

- At det etableres dialogforum mellom offentlig administrasjon på reisemålet, næringsliv, reiselivsaktører, lokalbefolkning og politikere for å styrke samhandling og etablere stedlig destinasjonsledelse.
- At Reisemålsutvalget legger til rette for en forutsigbar, mer langsiktig finansiering av de fellesfunksjonene destinasjonsselskapene og landsdelsselskapene står for. Dette gjelder eksempelvis områdemarkedsføring (ikke bedriftsmarkedsføring), digitalt og fysisk vertskap, nettverksarenaer og kompetansehevende tiltak åpne for alle. (ikke konkurransevridende)
- At det utarbeides et gruppeunntak (GBER) for støtte til lokal og regional turisme (som er nevnt i [Regjeringens veileder om offentlig støtte](#), del 2 avsnitt 3)
- At reiselivet får et eget direktorat, som kunne samle, utvikle og forvalte ressursene på tvers og ut fra potensial. Per i dag er reiselivet involvert i syv departementer og flere direktorater.

- *At Reisemålsutvalget skiller mellom utvikling og innovasjon gjennom prosjektstøtte, og destinasjonsledelse, områdemarkedsføring, kompetanse og nettverk som en mer konstant fellesfunksjon.*
- *At kortidsutleie reguleres på linje med annen kommersiell overnatting, for like konkurransevilkår, krav til kvalitet og brannsikkerhet, og krav om innrapportering av gjestedøgn.*

Finansiering og forvaltning av fellesgoder

Skal reiselivet vokse, er det behov for gode og forutsigbare rammebetingelser både lokalt og nasjonalt. Destinasjonsselskapene søker aktivt dialog med næringen om hvordan vi best kan tilrettelegge for vekst i området, slik at reiselivet er bærekraftig både økonomisk, sosialt og miljømessig. Økt antall besøkende krever samarbeid og tilrettelegging der hvor folk ferdes, det gjelder både i byer og naturområder.

- *Dersom det innføres en turistskatt må det sikres at midlene som kommer inn tilbakeføres i sin helhet til kommunene som øremerkede midler til fellesgodefinansiering innen reiseliv. Fellesgodefinansieringen må inkludere profilering, vertskap og destinasjonsutvikling i tillegg til besøkmessig infrastruktur.*

Forenkling av regelverk og tilsyn

Det offentlige bør aktivt forenkle næringslivets kontakt med kommunen. Kommunen bør være en aktør som heier på reiselivet og som legger til rette for vekst. Vi anmoder kommunale tilsyn å følge opp veiledningsplikten og at de som har vist at de opptrer i tråd med lovverket blir kontrollert sjeldnere.

- *At kommuner og fylker finner en god måte å koordinere tilsyn og utvikling på tvers av fagområder og etater.*
- *Det offentlige bør ikke konkurrere med lokale reiselivsbedrifter. Det kan være konkurransevridende og lite optimalt at det offentlige driver cafeer, campingplasser, bobilparkering eller liknende. Like konkurransevilkår bør være grunnlaget for drift, uavhengig av driftsform.*
- *Det bør det tilstrebes digitale løsninger som gjør at søknader og rapporteringer harmoniseres og forenkles, så en slipper å rapportere samme informasjon flere ganger i ulike systemer..*

Tilgjengelighet

Tilgjengelighet er sentralt for reiselivsnæringens verdiskapingspotensial og utviklingsmuligheter. Særlig for destinasjoner i distriktene kan det være avgjørende å inkludere/hensynta reiselivsaktiviteten for å få et veltilpasset rutetilbud, dvs. i tråd med faktiske behov. I Osloregionen er kollektivtilbudet stort, og avstanden mellom reisemål og attraksjoner relativt kort. Allikevel er det utfordrende for besøkende å orientere seg. Det er mange operatører og digitale løsninger, og samhandlingen mellom de tidligere fylkene og kommunene er ikke gode nok.

Kollektivtilbudet er bygget på det lovpålagte tilbudet til skole- og arbeidstrafikk. Det medfører at tilbudet reduseres i ferier og helger/høytider som ofte er høysesong for reiselivet.

Vi mener at:

- *Et styrket tilbud til ferie-/fritidsbesøkende, inkludert båttransport, bør inn i offentlige transportanbud da disse ofte kun inkluderer skole-/arbeidsreiser. Forutsigbar rutetrafikk til vanns bør prioriteres særskilt i sommersesongen.*
- *Det bør etableres dialog mellom offentlige transportører og reiseliv for å finne sømløse digitale løsninger som kan brukes på tvers av kommune, fylke og landegrenser.*
- *Det bør jobbes for å innføre en felles billettløsning for hele landet på tvers av kollektivselskap, samt tilrettelegge billettløsningene for internasjonale besøkende.*

Dette for å møte kravet til bærekraftig mobilitet, og for å gjøre regionen mer samlet og tilgjengelig. Viken kan være en god testregion for å finne bedre løsninger.

Kompetanse og rekruttering

Reiselivet sysselsetter stadig flere, og er for mange unge inngangsporten til arbeidslivet. Både for verdiskapingen og den enkeltes mulighet til arbeid og utvikling er avgjørende for å sikre rekrutteringen til reiselivet. I likhet med næringslivet ellers, mangler fortsatt en rekke reiselivsbedrifter ansatte.

Det er også viktig at regionene ivaretar de voksne målgruppene og bedriftene som enten ønsker å formalisere sin kompetanse (eksempelvis fagbrev på jobb eller fagskoleutdanning) eller få faglig påfyll gjennom bedriftsintern opplæring. Livslang lærling vil stå sentralt i reiselivet i årene fremover, og vi håper at regjeringen vil legge til rette for dette.

Vi ønsker å:

- *Styrke rådgivnings- og karriereveiledningen*
- *Sikre at det er gode samarbeidskonstellasjoner mellom alle ungdomsskoler og næringslivet og at det i spesielt reiselivsvennlige kommuner tilbys valgfag reiseliv i ungdomsskolen. Skoler som ønsker å satse på dette, bør tilgodeses ekstra økonomiske ressurser for gjennomføring.*
- *Tilrettelegge for at flere voksne i reiselivet får formalisert sin kompetanse samtidig som de kan stå i jobb.*
- *Satse videre på de praktiske fagene, og da spesielt mat og helse, som er en god rekrutteringsarena til mat- og måltidsbransjen.*
- *Styrke norskopplæringen for fremmedspråklige gjennom tilrettelagt arbeidstrening i bedrift.*

Osloregionen 15/12-23

VisitOsloRegion

(VisitOSLO, Visit Fredrikstad & Hvaler, Visit Vestfold, Visit Innlandet, Visit Greater Oslo)